

ročnik, ali su ekološki uslovi pod kojima se oni razvijaju različiti. *Vibrio* dolazi u slanim vodama, kojih je salinitet 8—85‰, dok *Pseudomonas* dolazi u slatkim i slabo bočatnim vodama do 7,5‰ saliniteta. Budući, da je salinitet vode, u doba pojave bolesti, bio 3‰, to bi po Schäperclausu uzročnik ove zaraze mogao biti *Pseudomonas*. Na bolesnim je ribama kasnije izvršena bakteriološka pretraga, a istraživanja su u toku.

Po izjavi tamošnjih ribara, već se zimi 1950./51. opazalo ugibanje jegulja u maloj količini, a uginule su navodno imale po tijelu bijele pjegge, naročito oko glave.

Efikasnih mjera za suzbijanje ove zaraze u ovako velikoj vodi, kao što je Vransko jezero,

nema, ali ipak treba poduzeti neke mjere, da se spriječi preveliko razmnažanje uzročnika bolesti i daljnje širenje, pa sam preporučio da se poduzmu ove mjere:

1. Da se nastoji pokupiti svu uginulu ribu, koja pliva po jezeru ili je naplavljena na obalu i da ju se zakopa.

2. Da se nastoji poloviti svu bolesnu ribu, koja se može upotrebiti za potrošnju.

3. Da bi se dobila što bolja slika o nastupu, razvoju i prestanku ugibanja, treba svaki dan pokupiti svu uginulu ribu, prebrojiti koliko je bilo komada, a isto tako i za bolesnu ribu i o tome voditi evidenciju.

Prof. Plančić.

UVOĐENJE PRIVREDNOG RAČUNA U SRZ »LAZAR KOLIŠEVSKI« U NOVOM DOJRANU

Na početku 1951. godine formirana je u Novom Dojranu Seljačka radna zadruga pod imenom »Lazar Koliševski«. Istovremeno, s obzirom na činjenicu da ribarstvo u Novom Dojranu predstavlja jednu od najglavnijih privrednih grana s jedne strane, a s druge da bi se ujedinili svi ribari, likvidirana je postojeća ribarska zadruga »Trudbenik« kao i državno ribarsko gazdinstvo »Dojransko Jezero« i izvršena je fuzija sa postojećom SRZ »Toplec«. Ovako ujedinjeni ribari uključili su se u novoformiranu SRZ »Lazar Koliševski« sa celokupnim ribarskim inventarom, koji je po proceni isplaćen bivšoj zadrugi i gazdinstvu. Na taj način u ovoj velikoj SRZ, koja ujedinjuje nekoliko sela (Novi Dojran, Stari Dojran, Sretenovo i Nikolić), pored ostalih poljoprivrednih grana zastupljeno je i ribarstvo.

Kao i u ostalim poljoprivrednim granama tako i u ribarskoj proizvodnji, nagrađivanje je vršeno prema ostvarenim trudodanim. Praksa je pokazala da ovakav način nagrađivanja ne samo što nije stvarao uslove za svestrani rad u zadrugnoj proizvodnji, već je u mnogome kočio taj razvoj. U našem slučaju ta se pojava pokazala u neobično oštroj formi. Nepobitna je činjenica, da bi visina trudodana u istekloj godini bila relativno mnogo manja, da u novoformiranoj SRZ nisu učestvovali ribari sa svojom proizvodnjom. Znači trudodan se uvećao blagodareći ribarskoj proizvodnji. Ili rečeno drugim rečima, ribari su bili eksploatisani od zadrugara-zemljoradnika. To je bio razlog da se kod ribara osećalo vidno nezadovoljstvo, koje se ogledalo u tome što su se ribari trudili da proizvedu toliko, da bi tek održali goli život. Borba za visoke prinose nije mogla da obuhvati ribare, jer bi njihove prinose podelili svi zadrugari, a ne samo ribari koji su u stvari te prinose postigli. To je bio jedan od razloga, da je plan ulova ribe u 1951. godini znatno podmašio.

Međutim sa uvođenjem novih ekonomskih mera u zadrugarstvu u mnogome će se popraviti to haotično stanje i doprinet će se, da se zadrugna proizvodnja postavi na takve osnove, koje će omogućiti da se ribarstvo kao i ostale poljoprivredne grane u ovoj seljačkoj radnoj zadrugi usklade sa težnjama samih proizvođača, kao i sa principima krupne socijalističke proizvodnje.

Početak januara o. g. otpočela je u SRZ »Lazar Koliševski« u Novom Dojranu diskusija o uvođenju privrednog računa. Obzirom na činjenicu, da su ribari imali gorkog iskustva sa trudodanom u prošloj godini, na početku su sa nepoverenjem gledali na ovu novost. Uzrok takvom shvatanju leži u tome, što ribarima nisu bili pravilno objašnjeni principi privrednog računa, te je kao posledica toga došlo do demonstrativnog napuštanja konferencije na kojoj se raspravljalo pitanje uvođenja privrednog računa u zadrugu.

Međutim u toku diskusija koje su trajale nekoliko dana, objasnilo se ribarima, da sa uvođenjem privrednog računa, čija suština leži u nagrađivanju na bazi stvarno realizirane proizvodnje, u pravilnom određivanju godišnjih proizvodnih zadataka sumiranih u godišnjem proizvodno-finansiskom planu, u davanju mogućnosti za postizanje nadplanske proizvodnje i slično — ide samo u njihovu korist, a nikako na štetu.

Kao osnovica za nagrađivanje uzima se dnevna zarada (nadnica) koja se bazira na dnevnoj normi. Na predlog desetara pojedinih ribarskih grupa za pojedine vrste riba uprava zadruge prihvatila je sledeće dnevne norme:

1. Šaran I. klase (krap)	13 kgr.
2. Šaran II. klase (godzar)	16 „
3. Crvenoperka I. klase (platica)	14 „
4. Crvenoperka II. kl. (maskod.)	18 „
5. Crvenoperka III. klase	20 „

6. Grgeč I. kl. (kostreš)	14	„
7. Grgeč II. klase	18	„
8. Grgeč III. klase	20	„
9. Som	10	„

Svi poljoprivredni radovi podeljeni su u nekoliko kategorija. Dnevna zarada za pojedine kategorije radova kreće se od 280—340 dinara, a što zavisi od karaktera samog posla. Obzirom da se svi radovi u ribarstvu smatraju kao fizički najteži, dnevna zarada u ribarstvu iznosiće 340 dinara. Od realizirane nadplanske proizvodnje isplaćivaće se ribarima 60—70% od pune cene koštavanja. Ovdje su, naime, ribari postavili zahtev, da

im se isplaćuje nadplanska proizvodnja ne po ceni koštavanja, već po prodajnoj ceni u procentima koje će odrediti skupština zadruge. Sa ovim pitanjem nisu bili na čistu niti instruktori niti pak je uprava zadruge imala neki stabilan stav, te je ostalo da se to pitanje naknadno reši.

U svakom slučaju sa uvođenjem privrednog računa u SRZ »Lazar Koliševski« postiče se veliki korak napred i to kako za samu zadrugu tako i za ribare u njoj. Praksa će još očitije pokazati prednosti privrednog računa, iako se iz teoretskih postavki jasno vidi šta on znači.

Ing. M. Sidorovski.

Riječ naših udičara

Nekoliko riječi prije otvorenja lova na pastrve

Nema športasa koji ne očekuje s nestrpljenjem svršetak lovostaje na pastrve, da se ponovno može uputiti na potoke i rijeke naših planina, gonjen ribičkom strasti nasljeđenom od dalekih pradjedova, izgladenom i dotjeranom tokom vijekova.

Žudnja za prirodom, čežnja za prostranim planinskim livadama kojima krivudaju brze, nemirne ponornice, ili dubokim kotlinama gorskih potoka i rječica i strast za hitrim, plašljivim pastrvama, odvući će nas i ove godine često puta daleko od grada i svakidašnjeg života.

Jesenas smo bili na višinskim vodama i napustili ih tješeći se da ćemo ih idućeg proljeća naći bogatije i napučenije. Zima je bila blaga. Obilje kiša napunilo je korita i voda je preplavila uvale, dražice i plicake. Za pastrvske svatove bilo je mnogo širokog, povoljnog prostora i sigurnih mjesta za smještaj ikre.

Prošle godine s prvog ribolova vratili smo se razočarani. Pastrve su bile rijetke i nedorasle. Obišli smo sve vode ne mareći za trud i napore. Prešli smo Velebit i spustili se na Zrmanju i Krupu, a preko Dinare na Cetinu. Ništa nas nije moglo zadržati — jurili smo za pastrvama. Konačno smo uvidjeli da su vode prazne i da je svaki trud uzaludan. Polako smo napuštali pastrvske vode i našli utjehu na nizinskim vodama. Pojedini su odlučili napustiti ovu vrst ribolova i vratiti se Savi, — štukama, šaranima, somovima i bijeloj ribi.

Lovili smo bezobzirno više godina, puni strasti ne misleći na posljedice. Svake godine bilo nas je sve više, usavršili smo naš pribor do krajnjih granica, od rola do varalica, i na kraju razočarani napustili pastrvske vode ne mareći više ni za ljepotu planinske prirode.

Mnogi su tvrdili da se visinske vode športskim ribolovom ne mogu isprazniti, i da je nemoguće uništiti pastrve koje se vrlo brzo množe. Smatra-

lo se da je dovoljno poštivati lovostaju za vrijeme mrijesta, koja traje svega 4 mjeseca. Iskustvo nam je pokazalo, da je takovo shvatanje pogrešno i da je staro pravilo: »Bez gajenja i čuvanja nema lovljenja«, vječni zakon lova i ribolova.

Da su propadanju pastrva doprinijeli i drugi faktori ne može se osporiti. Sušne godine i niski vodostaji, trovanje i zagađivanje voda močenjem lana i konoplje, kao i naročito razmahani krivolov, pridonijeli su mnogo ispražnjavanju voda i uništavanju pastrva.

Veći dio svega toga mogli smo ukloniti. Sve ovisi o čovjeku i njegovoj organizacionoj sposobnosti. Često čujemo da je prvih godina po završetku rata bilo više pastrva nego danas. Mnogi to osporavaju. Činjenice nas ipak optužuju, jer su vode više ispražnjene posljednjih godina, nego li za vrijeme rata. Sjetimo se prošlih ribolova, godinu dana nakon Oslobođenja, na Dobri, Bistracu, Mrežnici, Dretulji i Ličkim vodama. Uprkos ratnim pustošenjima zatekli smo obilje pastrva. Lovili smo nemilosrdno. Vještiji i bolji poznavaoči voda i pastrva ulovili su dnevno i preko 50 komada. Danas nam to zvuči pretjerano i čini nam se nemogućim, a ipak je bilo tako. Nismo mislili na budućnost i to nam se osvetilo. Da je organizacija sportskog ribolova bila čvršća i bolja, osnovana na razumnom principu, svakako nam se ne bi dogodilo da se za nekoliko godina vode isprazne i da ih na kraju razočarani napuštamo.

Borili smo se za slobodni ribolov na svim vodama, uveli smo najnužnija ograničenja, kojih se opet nisu svi držali, i lovili smo na taj način tako dugo dok nas stvarnost nije prisilila na razmišljanje i rješavanje toga problema.

Odlučili smo učvrstiti sportska ribolovna društva, reorganizirati ih i povezati putem Saveza. Izvršena je raspodjela voda društvima i određeni reviri. Pojedina, bolje organizirana društva, uve-